

цілому. Але при цьому треба ретельно зважити позитивні й негативні наслідки, економічні, торговельні та геополітичні інтереси України.

УДК 631.16:658.155.4

ЩОДО ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН І ЗНАРЯДЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В.В.Лагодієнко, кандидат економічних наук
Миколаївський державний аграрний університет

Стаття присвячена проблемі технічного сервісу сільськогосподарських машин і знарядь на сучасному етапі. Акцентовується увага на відновленні робочої здатності вживаної техніки з врахуванням існуючої техсервісної бази спеціалізованих підприємств, ремонтних заводів, дилерських підприємств, а також власної технічної бази виробників сільськогосподарської продукції.

Статья посвящается проблеме технического сервиса сельскохозяйственных машин и орудий на современном этапе. Акцентируется внимание на восстановлении рабочей пригодности ранее использованной техники с учетом существующей техсервисной базы специализированных предприятий, ремзаводов, дилерских предприятий, а также собственной технической базы производителей сельскохозяйственной продукции.

Розвиток ефективного сільськогосподарського виробництва значною мірою зумовлюється рівнем його технічного оснащення, структурним складом техніки й організацією її використання.

Серед вітчизняних вчених, які досліджують цю проблему, слід відзначити Саблука П.Т, Підлисецького Г.М., Плаксієнка В.Я., Месель-Веселяка В.А., Малика М.И., Крисального О.В. та інших. Але багато питань цієї проблеми, пов'язаних з технічним сервісом сільськогосподарських машин і знарядь в сучасних умовах вимагають подальшого більш глибокого дослідження. На деяких із них ми акцентуємо увагу.

У нинішніх умовах гострого дефіциту технічних засобів в

аграрному секторі економіки, високого ступеня зношення тракторів, зернозбиральних комбайнів та інших складних сільськогосподарських машин при обмежених фінансових можливостях сільськогосподарських товаровиробників щодо їх оновлення, важливого значення набуває підтримання роботоздатності наявної техніки, забезпечення технічного сервісу. Як свідчить аналіз, коефіцієнт готовності тракторного й комбайнового парку в останні роки знизився до 0,60-0,65, а в окремих областях він не перевищує 0,55-0,60. За цих умов необхідно значно розширити обсяг ремонтних робіт по відновленню роботоздатності тих машин, які можуть ще використовуватись протягом двох-трьох років. Але виконати якісно і в стислі строки такий обсяг ремонтних робіт безпосередньо у майстернях господарських структур через відсутність необхідного технологічного обладнання, а часто і кваліфікованих фахівців, здебільшого неможливо. Водночас наявні ремонтні підприємства агротехсервісу, які мають досить потужну сучасну ремонтну базу і кваліфікований склад спеціалістів, завантажені не повністю.

Таким чином, необхідно організувати найбільш повне використання виробничо-технічних потужностей наявних ремонтно-обслуговуючих підприємств, доукомплектувати їх обладнанням, забезпечуючи підвищення технічного оснащення для впровадження прогресивних технологій відновлювально-ремонтних робіт. Необхідно зазначити, що певна техсервісна база у сільському господарстві України була створена ще наприкінці 80-х років. Тому її необхідно зберегти, розширити функції й види надання технічних послуг сільськогосподарським товаровиробникам.

Нині в Україні функціонує понад 65 фірмових технічних центрів по обслуговуванню сільськогосподарської техніки, 580 спеціалізованих ремонтних майстерень, 38 ремзаводів і 1190 майстерень загального призначення, які можуть здійснювати значний обсяг ремонтних робіт в більшій мірі нескладної сільськогосподарської техніки. Разом з тим спостерігається напружена ситуація в країні із забезпеченням аграрного виробництва технічними засобами, а їх надто високий ступінь зношення свідчать про необхід-

ність прийняття більш кардинальних і системних заходів на державному рівні.

Ефективний розвиток технічного обслуговування матеріально-ресурсних засобів і надання інженерно-технічних послуг підприємствам агропромислового виробництва значною мірою залежить від забезпечення економічної зацікавленості сільськогосподарських товаровиробників і сервісних організацій у співпраці. Економічні відносини між суб'єктами ринку послуг формуються під впливом організаційних принципів створення техсервісних структур. Останні організуються на засадах приватних підприємницьких формувань і здійснюють господарську діяльність з метою одержання прибутку. Але слід врахувати, що в нинішніх умовах дефіциту техніки та відсутності сформованого ринку технічних послуг формування цін повинно здійснюватися за участю державних управлінських органів з тим, щоб розвивати взаємовигідні відносини продавців і покупців ринкових товарів.

При створенні техсервісних підприємств на кооперативних засадах їх діяльність здійснюється на так званій безприбутковій основі. Формування цін на надання техсервісних послуг забезпечується на основі нормативних витрат на виконання відповідних робіт. Прибуток на визначені нормативним методом витрати встановлюється на рівні певних нагромаджень, необхідних для здійснення розширеного відтворення. За таких умов надання послуг господарським структурам — учасникам кооперативу буде обходитися значно дешевше, ніж виконання таких же видів робіт техсервісними підприємницькими структурами, створеними на приватній основі.

Крім техсервісного обслуговування сільськогосподарських машин і надання інженерно-технічних послуг сільськогосподарським товаровиробникам знаходить поширення організація виконання робіт технологічного характеру технічними засобами новостворених машинно-технологічних станцій та механізованих загонів. Ці виробничі технологічні структури формуються з державних технічних засобів або із засобів скооперованих сільськогосподарських товаровиробників. Ряд машинно-технологічних

станцій виконують не тільки технологічний цикл виробництва рослинницької продукції, а й постачання матеріально-технічними ресурсами товаровиробників, здійснюють переробку продукції, торгові операції тощо.

Викликає зацікавленість ринкової моделі інтеграції сільськогосподарських товаровиробників з підприємствами виробничо-технічного сервісу й постачальницькими організаціями.

Слід підкреслити, що в країнах Євросоюзу нагромаджено достатній досвід кооперування фермерських господарств по спільному використанню техніки й техсервісному обслуговуванню сільськогосподарських машин. Тут формуються і розвиваються ринкові відносини як у виробництві технічних засобів, так і у сфері їх обслуговування. Досвід зарубіжних країн переконливо свідчить, що в умовах ринкової економіки виробництво технічних засобів підпорядковується інтересам споживача. Ринок функціонує за загальними правилами — “виробляти те, що споживається, а не продавати те, що виробляється”. Зрозуміло, що при цьому значно підвищується відповідальність промислових підприємств-виробників техніки перед її споживачами.

Машинобудівні підприємства по випуску технічних засобів для агропромислового виробництва повинні виконувати не тільки функції виробників техніки, а й забезпечувати організацію її реалізації й підтримання у роботоздатному стані протягом гарантійного періоду. Важливою функцією заводів-виробників технічних засобів має стати організація оновлення машинного парку в сільськогосподарських підприємствах, у створенні й розвитку вторинного ринку уживаної сільськогосподарської техніки.

Створення вторинного ринку техніки в умовах низької платоспроможності сільськогосподарських товаровиробників і значного дефіциту матеріально-ресурсних засобів слугує досить вигідною формою підвищення технічного оснащення їх виробництва. Практика зарубіжних країн переконливо підтверджує економічну доцільність здійснення відновлювальних робіт ряду списаних через зношення тракторів зернозбиральних комбайнів, інших складних машин з метою їх реалізації

на вторинному ринку. У багатьох розвинених країнах фермерські господарства мають співвідношення куплених нових машин до придбаних на вторинному ринку як 1 до 3. На нашу думку, промислові підприємства повинні створити мережу регіональних торгово-технічних і фірмових технічних центрів, систему дилерських підприємств, машинно-технологічних станцій, прокатних пунктів, ремонтно-обслуговуючих кооперативів тощо. Ці структури мають створювати сервісно-консультаційні та дорадчі служби по наданню сільськогосподарським товаровиробникам послуг щодо оптимізації формування машинно-тракторних парків, раціонального комплектування агрегатів силових і робочих машин, надання допомоги у підготовці кадрів механізаторських професій, освоєння нових видів технічних засобів та ряду інших. Слід зауважити, що формування і розвиток технічного сервісу повинно враховувати наявну мережу ремонтно-обслуговуючої бази, її виробничу потужність та рівень технічного оснащення. При цьому важливо забезпечити оптимальне розміщення по території країни мережі техсервісних підприємств, протидіючої розвитку монополізму в наданні технічних послуг сільськогосподарським товаровиробникам.

УДК 631.16:658.155

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ЗАДАЧІ ДИСКРЕТНОГО ОПТИМАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ СТОСОВНО СІЛЬСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

І.К.Андріанова, кандидат економічних наук, доцент

Л.Я.Боборикіна, кандидат економічних наук, доцент

Миколаївський державний аграрний університет

Розглядаються основні питання задачі розподілу ресурсів на основі мережної моделі виконання робіт, що дозволяє керівникам різного рівня прогнозувати результати своєї діяльності та мати можливість порівнювати різні варіанти бізнес-планів.